

Mitä sinä oikein harrastat?

Viaton kysymys, johon monelta saa vastaukseksi, etten mä mitään oikeasti harrasta. Jollei kuitenkaan päästä vastaajaa luikertelemaan tällä vastauksella ja kyselee toisen tekemisistä lisää, niin alkaa paljastua asioita, joita toinen voi tehdä säännöllisesti – muttei kuitenkaan koe harrastavansa.

Millaisella hepalla sinä ratsastat?

Encyklopedia kertoo hobbyn olleen alun alkaen pajusta tai rottingista punottu, tai puusta askarreltu keppihevonen, hobby horse, joka sitten puhekielessä lyheni hobbyksi.

Samassa lähteessä harrastus määritellään säännöllisesti harjoitetuksi vapaa-ajan toiminnaksi, jonka tarkoituksena on rentouttaa ja tuottaa mielihyvää. Motiivina on nautinto ja kiinnostus aiheeseen, ei rahallinen palkkio. Se on vapaaehtoista ja tarkoituksena on tuottaa hyvää oloa. Harrastaminen luonnollisesti tuottaa hyödyllistä tietoa tai taitoa, mutta päämääränä on kuitenkin itsensä toteuttaminen.

Ihmistä, joka tekee jotain huvin eikä palkan vuoksi, kutsutaan amatööriksi tai harrastelijaksi. Sana *amateur* (lat. *amator* rakastaja) voidaankin kääntää asianrakastajaksi.

Useisiin harrastuksiin liittyy yhteisöllisyys - yhteinen harrastus synnyttää yhteisön, jonka jäsenet jakavat tietoa ja auttavat toisiaan epäitsekästä. Joillakin harrastuksesta tulee työ ja etenkin jos yhteisöllisyys säilyy, he usein nauttivat sen tekemisestä. Toisilla taas hyvä harrastus on voinut muuttua huonoksi ammatiksi, tiedon salaamiseksi ja kilpailukeinoksi ja monilla myös henkinen vointi sen mukaisesti.

Kuinka usein jotain pitää tehdä, että harrastaa sitä? Riittääkö kerran viikossa, pitäisikö olla kaksi kertaa viikossa, vai vielä useammin? Kuinka pitkään sitä pitää tehdä kerrallaan, että sitä voi kutsua harrastukseksi? Riittääkö puoli tuntia? Jos asiaan käyttää kaksi-kolme tuntia viikossa, niin eikö se jo ala muistuttaa harrastusta? Minkälaista sen tekemisen pitää olla? Onko elokuvafestivaaleilla käyminen harrastus? Onko

elokuvien katsominen elokuvateatterissa harrastus? Muuttuko asia, jos sen tekee kotona tai ystävien luona?

Tunnustus

Huomasin huomaamattani harrastaneeni jo vuosikymmeniä säännöllisesti ja huolella asiaa, jota moni ei tunnustaisi tai listaisi harrastuksiinsa. Nimittäin varastamista. Olen lähes koko ikäni varastanut ideoita, mukavia ajatuksia, hyvää oloa tekeviä tarinoita, sanoja ja lauseita, huumoria ja opetuksia. Filosofeilta, runoilijoilta, ajattelijoilta kouluttajilta, valmentajilta, terapeuteilta, laulun tekijöiltä, kavereilta, keneltä vaan. Varastanut kuunneltuani loppuun tai kesken sanan tai lauseen, ottanut suoraan tai muokannut omakseni. Häpeämättä ja omalla rytmilläni pöllimisessä myös pikkuhiljaa kehittyen. Hyvän terapeuttiystävänä sanat muistaen: Jos ideaasi tai ajatustasi ei pöllitä, se ei alunperinkään ole ollut hyvä.

Joulua odotellessa päästän muutkin harrastukseni saaliinjaolle

”Intialaisen kansatarun mukaan kauan sitten Hindustanissa eleli kuusi sokeaa miestä. He olivat kuulleet norsusta, mutta kukaan heistä ei ollut kyseistä eläintä kohdannut. Vaikka he olivat sokeita, päättivät he matkustaa pitkän päivänmatkan tutustuakseen norsuun. Perillä heitä odotti suuri norsu. Ensimmäisen miehen kädet tunnustelivat norsua kyljistä. ”Norsu on samanlainen kuin suuri muuri”, tuumi mies. Toinen tunnusteli norsun kärsää. ”Älä puhu mitään, hän sanoi ensimmäiselle. Norsuhan on aivan samanlainen kuin käärme”, kuvaili mies. Kolmas tarttui norsun syöksyhampaisiin. ”Eläin on terävä kuin keihäs”, lausui mies. Neljäs halasi norsun paksuja jalkoja. ”Tämä eläin on samanlainen kuin puu”, totesi mies. Viides tarttui norsua korvasta. ”Norsu on aivan kuin suuri viuhka, jolla voi vilvoitella kuumalla”, kertoi tämä. Kuudes piteli norsun häntää. ”Kyllä sokeinkin tajuaa, että norsuhan on kuin vahva köysi, jota pitkin voi kiivetä taivaaseen”, tuumasi kuudes sokea mies. Sokeat miehet alkoivat kiistellä siitä, millainen norsu oikeasti oli. Kukin

piti itsepäisesti kiinni omasta kokemuksestaan. Oli käsittämätöntä, miten huonosti muut olivat ymmärtäneet norsun ytimen.

Sama tarina esiintyy 600 vuotta ennen ajanlaskun alkua mm. Jainien, Buddhalaiten, Hindujen ja Sufi Muslimien kerronnassa. Useimmissa tarinoissa miehet ovat sokeita, joissain näkeviä, jotka pimeässä tutkivat norsua käsin. Jotta uutta ymmärrystä pääsisi kehittymään, pitäisi keskustelukulttuurimme perustua osaamiseen, eikä perinteeseen, tai vallankäyttöön. Vain silloin yhdistämällä useamman havainnot, pääsemme keskustelemaan siitä, mitä mieltä voimme norsustamme perustellusti olla.”

Valmennuksessakin joskus valmentajat harrastavat enemmän oikeassa olemista, kuin urheilijoidensa palvelemista. Sitä paikkaa rinteessä, jossa alppihiihtokisoissa valmentajat seuraavat kilpailijoiden suorituksia kutsutaankin osuvasti ”BesserWisser-kummuksi”. Paikaksi, jossa oikeassa olemisen pakko ja väärässä olemisen vaikeus kiteytyy ihmishahmoiksi.

P.S. Vaikka kukaan ei ole vielä julkisesti ilmoittanut elefantti-tarinan katoamisesta, niin palautan sen vaadittaessa takaisin välittömästi uuden vuoden jälkeen.

Matti Henttinen